

produkt med samme brændværdi pr. kg. som stenkul og stenkulskoks, men volumvekten er lav, kun omkr. 30 kg. pr. hl. Halvtorvkoksen indeholder fremdeles flygtige gaser, har en volumvegt som ikke er meget lavere end maskintorven og en brændværdi som er noget højere. Der har ogsaa været anstillet forsøk med at pulverisere torvkoks og ved hjælp av bindemiddel sammenpresse den til haarde briketter, der altsaa faar en brændværdi og volumvegt som stenkul, men hittil foreligger ingen praktiske resultater. For tiden gjøres der fra forskjellig hold adskillig propaganda for torvforkoksning, og det kan ikke negtes at de kemiske biprodukter som samtidig kan fremstilles, har i disse tider en ganske stor værdi som surogater, men hvorvitt disse faar bli-vende værdi i fremtiden er endnu uvisst.

En torvkoksfabriks raaprodukt maa være tør torv og vanskeligheten har hittil været at skaffe dette raamateriale i tilstrækkelig mængde, avhengig som man hittil har været av lufttørkningen.

Der arbeides i disse tider med mange forskjellige nye metoder for torvmyrenes utnyttelse. I flere tilfælder er det en stor feil, at de mænd som sysler hermed ser sig i den grad blind paa sin egen ide, at alt hvad andre har utrettet ansees som værdiløst, og hyppig støter man i beskrivelser av disse metoder i første række paa kritik over andres arbeide. Hvis man istedet kunde komme til at bli mer tollerante og samarbeide om det fælles maal, vilde meget være vundet.

Forhaabentlig vil man snart se positive resultater av de mange bestræbelsler for at faa torvindustrien til at bli en fabrikmæssig drift aaret rundt og erholde et produkt som fuldt ut kan konkurrere med andre brændmaterialer.

STATSMAGTERNE HINDRER UTNYTTELSEN AV VORE TORVMYRER

AV GAARDBRUKER JOHS. NORE

KONCESSIONSLOVEN av 25de juli 1913 nævner, at norske statsborgere, kommuner og staten frit kan erhverve myrstrækninger, mens andre personer og korporationer (altsaa aktieselskaper) maa ha koncession hertil.

For vel et aar siden kjøpte jeg to større myrer og har søkt om koncession herpaa paa vegne av et vordende aktieselskap, hvor fortrinsvis gaardbrukere og andre forbrukere av torvstrø skal ha anledning til at delta. Det vil forstaaes at der i dette tilfælde er tale om torvstrømyrer. Overfor departementet har jeg gjort opmerksom paa, at aktieutbyttet vil bli begrænset og at der, hvis mulig, vil bli avsat fonds med det for øie at indkjøpe flere myrer med avtorvning og opdyrkning for øie.

Imidlertid har de to bygder, hvori myrene ligger, stillet som betingelse, at indvaanerne der skal være fortrinsberettiget til kjøp av torv til 10 % under almindelig pris. Ved en konferance jeg hadde med Landbruksdepartementets chef, statsministeren, gjorde han mig oppmerksom paa, at det ikke var tale om at gaa utenom herredsstyrets betingelser, medmindre jeg vilde indgaa paa en avgift av 10 øre pr. produceret balle til herredskassen.

Efter konferance med interesserte har jeg fundet at det ingen sandsynlighet er for at gaardbrukere i et distrikt, hvor der ikke findes torvstrømyr, vil tegne aktier i dette foretagende, naar vedkommende bygds egne indvaanere først skal dække sit behov og sogar til 10 % under den pris man som aktionær maa betale.

Det andet alternativ med 10 øre pr. balle i avgift er meget usmakelig. Der ligger tusener paa tusener av maal myr unyttet i vort land, bygden har ingen skatteindtægt derav. Naar da nogen forsøker at bringe liv paa disse øde strækninger, skal bygden ikke blot være berettiget til skat av indtægten og formuen i likhet med andre bedrifter, men paalægge vedkommende en ekstra utgift av sin produktion. I dette tilfælde er denne beregnet til 100 000 baller — 10 000 kroner aarlig.

En privat mand eller et interessentskap paa tre norske statsborgere som driver en slik industri kan drive uten koncession, og her er der jo kun tale om egennyttige hensyn i de allerfleste tilfælder. Er det da rimelig, at et selskap som skal baseres paa billig produktion til forbrukere av en i saa høi grad nyttig og nødvendig artikkel for det norske landbruk som torvstrø skal paalægges vilkaar som gjøres ukonkurrence-dygtig med de private foretagender?

Det er litet opmuntrende for en der allerede fra ungdommen av har interesse for myrsakens fremtid og haaber paa at kunne vie den en stor del av sin arbeidskraft.

Jeg har gjort Landbruksdepartementet henstillinger overensstemmende med hvad jeg ovenfor har fremholdt, men betingelserne lar sig ikke forandre.

Haugbo i Asker den 13de april 1918.

+

PEDER SENSTAD.

EN INTERESSERT MYRMAND, forhenværende gaardbruker *Peder Senstad*, avgik ved døden 25de mars 1918 omkr. 87 aar gammel. Han har i aarenes løp skrevet flere artikler om myrsaken i »Medde-